

Аўтар выказвае падзяку
Амбасадзе ЗША ў Рэспубліцы Беларусь,
прафесару *Васілю Стражаву*,
прафесару *Вэндзі Лідз-Гурвіц*,
прафесару *Людміле Рычковай*

Уступ

Міжкультурны дыялог выключна важны для Беларусі.

Гэта адзіны інструмент, які дазваляе «адкрыць» наша грамадства, наша мысленне і нашу свядомасць, адначасова зрабіўшы ўстойлівымі і папулярнымі нашы традыцыйныя каштоўнасці.

Міжкультурны дыялог можа, з аднаго боку, актуалізаваць пытанні нацыянальнай культуры і мовы, што для Беларусі выключна важна, а з другога, разамкнуць межы правінцыялізму, адсталасці, закрытасці і ізаляванасці.

Як універсальная каштоўнасць сучаснага свету і дэмакратычная манера ўсялякага камунікавання і ўзаемадзеяння, дзе правы чалавека, а найперш права на жыццё, роўнасць і свабоду, іграюць галоўную ролю, міжкультурны дыялог далучае Беларусь да лепшых здабыткаў, якімі валодае чалавецтва.

Засноўваючыся на дыялагічнасці мыслення, міжкультурны дыялог можа быць рэалізаваны ў Беларусі як дыялог грамадскі — базіс усялякай дэмакратычнасці і спосаб салідарызцы, яднання сучаснага беларускага грамадства.

Як стратэгія еўрапейскай культурнай палітыкі, дзе за мэту ставіцца падтрымка і пашырэнне культурнай разнастайнасці, міжкультурны дыялог садзейнічае больш актыўнаму ўключэнню Беларусі (якая сама гістарычна і культурна ёсць еўрапейскай краінай) у еўрапейскія і шырэй — заходнія працэсы.

Будучы надзвычай актуальнай з'явай міжнароднай практыкі і сусветных навуковых даследаванняў, міжкультурны

дыялог выступае своеасаблівай формай далучэння беларускай сацыяльнай навукі да прагрэсіўнага сусветнага рэчышча, найперш амерыканскага і еўрапейскага.

Як атрыбутыўная характарыстыка беларускай традыцыі з яе полікультурнасцю і дэмакратычным характарам прававой гісторыі, міжкультурны дыялог павінен вывучацца і развівацца ў Беларусі значна больш інтэнсіўна і пашырана. Патрэбны, канечне, прафесіяналізм і глыбокая кампетэнцыя, і не толькі міжкультурная. Тут належыць выкарыстоўваць самыя сучасныя сістэмныя, інтэрдысцыплінарныя, комплексныя падыходы, у тым ліку ў плане вызначэння метадалогіі правядзення даследаванняў, таксама міжнародную дасведчанасць, практыку і актыўнае партнёрства.

Еўрапейская і амерыканская парадыгмы міжкультурнага дыялогу маюць шэраг агульных і адметных рыс.

Амерыканская міжкультурнасць грунтуецца на багатым этнаграфічным матэрыяле многіх народаў свету і на яго аснове выпрацавала ўніверсальныя падыходы.

Універсальны характар міжкультурнасці, міжкультурны дыялог як роўнасць усіх людзей перад Богам і законам — незалежна ад расы, веравызнання, полу і іншага — лёг у аснову амерыканскай свабоды, дэмакратыі, а таксама самой амерыканскай дзяржавы.

Амерыканская ідэалогія надае велізарнае значэнне асабістай свабодзе, хаця, у сваю чаргу, не так востра адчувае неабходнасць сацыяльнай справядлівасці, як некаторыя еўрапейскія краіны; зрэшты, мінімальны жыццёвы ўзровень у ЗША такі высокі, што няма патрэбы ў абмежаванні свабоды здольных, моцных і багатых дзеля раздачы дабрачынных падачак няўмелым, слабым і бедным.

Амерыканскія феномены гармоніі нацыянальнай цэласнасці і полікультурнасці, свабоды і годнасці асобы, грамадзянскіх правоў і роўнасці, дзяржавы ўсеагульнага дабрабыту, якасці і культуры быту не маюць аналагаў у свеце.

Амерыканскі федэралізм спалучае ў сабе перавагі разнастайнасці і пераходу функцый з магчымасцю адзінага,

аб'яднанага дзеяння ў мэтах, агульных для ўсяго саюзу. Да сённяшняга дня адзінай развітой дзяржавай такога тыпу і якасці з'яўляюцца ЗША.

Калі еўрапейская парадыгма міжкультурнага дыялогу накіравана перш за ўсё на мультыкультуралізм (забеспячэнне моцнай сістэмы сацыякультурных і іншых правоў розных груп людзей, у тым ліку нацыянальных меншасцей і імігрантаў) і нівеліраванне яго негатыўных наступстваў, то ў Амерыцы мультыкультуралізм не пацярапеў краху, ён там добра сябе пачувае спрадвеку і фактычна стаў асновай для фарміравання ЗША. Сёння кожны прадстаўнік любога этнасу ў ЗША ганарыцца перш за ўсё тым, што ён — амерыканец!

Амерыканская парадыгма міжкультурнага дыялогу вызначаецца глабальнымі падыходамі і ў параўнанні з еўрапейскай у значна большай ступені ўключае ў сябе дыялог цывілізацый і культурна-гістарычных тыпаў, як пра тое пісалі амерыканскія даследчыкі Хантынгтан, Тофлер і Фукуяма. Глобалізм усё больш становіцца характарыстыкай амерыканскага светапогляду.

Калі еўрапейская сфера міжкультурнага дыялогу датычыць сёння перш за ўсё такіх тэм, як іміграцыя ў еўрапейскіх краінах, новыя культурныя супольнасці ў Еўропе, пашырэнне ЕС і да таго падобнае, то амерыканская парадыгма ўключае ў сябе найперш тэмы стратэгіі супрацьстаяння палярызацыі ў ЗША і ў свеце, пошуку новых форм міжнароднай адукацыі і турызму, развіцця светапогляду розных народаў Амерыкі, іх стаўленне да заходняга грамадства.

Чым жа падобныя такія розныя ў сацыяльных і культурных адносінах краіны Беларусь і ЗША і чаму нам варта спасцігнуць амерыканскі вопыт міжкультурнага дыялогу, адказы на гэтыя і іншыя інтрыгуючыя пытанні вы знойдзеце ў гэтай кнізе.

Сардэчна запрашаю!